

Poglavlje 5

Λουκιανοῦ Ἐνάλιος διάλογος 2, 2

Ο tekstu

Ἐνάλιοι διάλογοι (*Dijalozi morskikh bogova*) naziv je zbirke petnaest kratkih razgovora u kojima se sirijski retoričar i satiričar Lukijan šali na račun kanonske grčke mitologije.

U odlomku koji čitamo kiklop Polifem pripovijeda ocu Posejdonu kako ga je oslijepio Odisej. Kiklop je na početku bio prilično samounjeren: za njega je donijeti čitavo stablo iz planine tek sitnica, isto kao i obračunati se s nekolicinom Odisejevih drugova. No, ti bezveznjaci nadmudrili su ga s pomoću opojnoga sredstva i kolca.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Luc. Dialogi marini 2.2

Κατέλαβον ἐν τῷ ἄντρῳ ἀπὸ τῆς νομῆς ἀναστρέψας πολλούς τινας, ἐπιβουλεύοντας δῆλον ὅτι τοῖς ποιμνίοις· ἐπεὶ γὰρ ἐπέθηκα τῇ θύρᾳ τὸ πῶμα — πέτρα δέ ἐστι παμμεγέθης — καὶ τὸ πῦρ ἀνέκαυσα ἐναυσάμενος ὃ ἔφερον δένδρον ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐφάνησαν ἀποκρύπτειν αὐτοὺς πειρώμενοι· ἐγὼ δὲ συλλαβῶν τινας αὐτῶν, ὡσπερ εἰκὸς ἦν, κατέφαγον ληστάς γε ὄντας. ἐνταῦθα ὁ πανουργότατος ἐκεῖνος, εἴτε Οὐτίς εἴτε Ὀδυσσεὺς ἦν, δίδωσί μοι πιεῖν φάρμακόν τι ἐγγέας, ἡδὺ μὲν καὶ εὖοσμον, ἐπιβουλότατον

δὲ καὶ ταραχωδέστατον· ἅπαντα γὰρ εὐθύς ἐδόκει μοι περιφέρεσθαι πiónτι καὶ τὸ σπήλαιον αὐτὸ ἀνεστρέφετο καὶ οὐκέτι ὄλως ἐν ἐμαυτοῦ ἤμην, τέλος δὲ ἐς ὕπνον κατεσπάσθην. ὁ δὲ ἀποξύνας τὸν μοχλὸν καὶ πυρώσας γε προσέτι ἐτύφλωσέ με καθεύδοντα, καὶ ἀπ' ἐκείνου τυφλὸς εἰμί σοι, ὦ Πόσειδον.

Analiza i komentar

Κατέλαβον

αὐτούς

ἐν τῷ ἄνθρωπῳ

ἀπὸ τῆς νομῆς

ἀναστρέψας

πολλούς τινας,

ἐπιβουλεύοντας

δῆλον ὅτι

τοῖς ποιμνίαις·

ἐπεὶ γὰρ ἐπέθηκα

τῇ θύρᾳ

τὸ πῶμα

— πέτρα δέ

ἐστι

παμμεγέθης —

καὶ τὸ πῦρ
 ἀνέκαυσα
 ἐναυσάμενος
 ὃ ἔφερον δένδρον
 ἀπὸ τοῦ ὄρους,
 ἐφάνησαν
 ἀποκρύπτειν αὐτοὺς
 πειρώμενοι·
 ἐγὼ δὲ
 συλλαβῶν
 τινὰς αὐτῶν,
 ὥσπερ εἰκὸς ἦν,
 κατέφαγον
 ληστὰς γε ὄντας.

Κατέλαβον rekcija: τινὰ; § 254, § 238, § 321.14, § 460.1, § 454; ima dopunu (priložnu oznaku) ἐν τῷ ἄνθρωπῳ

ἀναστρέψας § 267, § 301.B (s. 118), § 498; ima dopunu (priložnu oznaku) ἀπὸ τῆς νομῆς

ἐπιβουλεύοντας rekcija: τινι; § 231

δῆλον ὅτι od izraza δῆλόν ἐστιν ὅτι, „jasno je da”, koji je otvaraо mjesto izričnoj rečenici; izostavljanjem kopule i čestim korištenjem s vremenom se izgubila potreba za glagolom i dopunom – ὅτι gubi snagu veznika, a značenje postaje adverbno: „očito...”

ἐπέθηκα rekcija: τινά τινι; § 305, § 306, § 311, § 238, § 460.1, § 454

ἐπεὶ... ἐπέθηκα veznik ἐπεὶ otvara mjesto zavisnoj vremenskoj rečenici: „kada...”

ἐστι § 315; dio imenskoga predikata (Smyth 909)

ἀνέκαυσα § 267, § 253, § 301.B (s. 116), § 460.1, § 454

ἐναυσάμενος § 267, § 301.B (s. 116), § 498

ἔφερον § 231, § 327.5, § 460.1, § 452

ὃ ἔφερον odnosna zamjenica ὃ uvodi umetnutu odnosnu zavisnu rečenicu

ἐφάνησαν § 294, § 299, § 301.B (s. 118), § 448, § 460.1, § 454; ovaj
 glagol otvara mjesto participu kao nužnoj dopuni
 ἀποκρύπτειν § 231, § 301.B (s. 116), § 490
 πειρώμενοι § 243, § 249, § 301.B (s. 116), § 498; ovaj particip otvara
 mjesto dopuni u infinitivu, ἀποκρύπτειν
 συλλαβών § 254, § 255, § 333.6, § 238, § 321.14, § 498
 δὲ čestica daje surečenici adverzativno značenje: „a...”
 ἦν § 315, § 460.1, § 452
 εἰκὸς § 278.2 bilješka, § 498
 εἰκὸς ἦν § 461.1, imenski predikat (Smyth 909)
 ὡςπερ εἰκὸς ἦν umetnuta poredbena rečenica: „kao što...” (Smyth 2462)
 κατέφαγον § 255, § 333.6, § 238, § 327.8, § 460.1, § 454
 γε čestica naglašava, gotovo pretvara u uzvik razlog Kiklopova postupka:
 „pa bili su...!”
 ὄντας § 315

ἐνταῦθα

ὁ πανουργότατος ἐκεῖνος,

εἴτε Οὗτις

εἴτε Ὀδυσσεὺς ἦν,

δίδωσί μοι πιεῖν

φάρμακόν τι ἐγγέας,

ἥδὸ μὲν καὶ εὖοσμον,

ἐπιβουλότατον δὲ καὶ ταραχωδέστατον·

ἅπαντα γὰρ

εὐθύς

ἐδόκει μοι

περιφέρεισθαι

πιόντι

καὶ τὸ σπήλαιον αὐτὸ

ἀνεστρέφετο

καὶ οὐκέτι
 ὅλως
 ἐν ἑμαυτοῦ ἤμην,
 τέλος δὲ
 εἰς ὕπνον
 κατεσπάσθη.

εἴτε... εἴτε § 514.2

ἦν § 315

δίδωσί § 305, § 311, § 460.1, § 451, povezuje dopunu πιεῖν

πιεῖν § 254, § 255, § 327.16, § 490

ἐγχείας § 269, § 238, § 498

ἐδόκει § 243, § 325.2, § 460.1, § 452

πιόντι § 254, § 255, § 327.16, § 498

ἐδόκει μοι § 439, bilješka, § 492, § 460.1, § 452; § 460.1, § 452; ἐδόκει

μοι πιόντι

περιφέρεσθαι § 232

ἀνεστρέφετο § 232, § 238

ἐν ἑμαυτοῦ prijedlog ἐν ne može otvarati mjesto genitivu; riječ je o eliptičnoj

uporabi, izostavlja se riječ na koju se odnosi ἑμαυτοῦ: ἐν ἑμαυτοῦ οἰκία

(εἶναι) „pri sebi (biti)”; LSJ ἐν A. I. 2.

ἤμην § 315; kasniji oblik, čest kod Lukijana = ἦν

κατεσπάσθη § 299, § 301.B (s. 116), § 238, § 460.1, § 454

καὶ... καὶ... δὲ rečenice prvo ustrojene usporedno (καὶ... καὶ), nabrojanjem,

završnu misao uvodi adverzativno δὲ: „i... i... a...”

ὁ δὲ

ἀποξύνας τὸν μοχλὸν
καὶ πυρώσας
προσέτι
ἐτύφλωσέ
με καθεύδοντα,
καὶ ἀπ' ἐκείνου
τυφλὸς εἰμί σοι,
ὦ Πόσειδον.

ἀποξύνας § 267, § 238, § 301.B (s. 118), § 498, § 503

πυρώσας § 267, § 243, § 301.B (s. 116), § 498, § 503

ἐτύφλωσέ § 267, § 243, § 301.B (s. 116), § 460.1, § 454

καθεύδοντα § 240, § 498, § 499

εἰμί § 315

τυφλὸς εἰμί imenski predikat (Smyth 909)

σοι posvojni dativ (slobodnije: „imaš slijepog sina”)